

# SAHİPSİZ FOTOĞRAF TEFRİKASI BİRİNCİ HİKÂYE: BİR YANGININ KÜLÜNÜ

Numan Keser

■ Ömrümün en acı sayfasıymış okuduğum. Okurken bilmiyordum. Bilsydim tek bir harfine ilişirmeden gözlerimi koparıp atardım o sayfayı defterimden. Hep böyle olur. Diş ağrısı gibidir kalbin ağrısı da. Sonradan vurur başa. Sonradan gelir sızısı en derinden. Benimki de o türdendi. Kırık dökük bütün hikâyeler aynıdır nihayetinde ve basit bir cebir probleminden farksızdır hepsi. Aleni, olabildiğince aleni. Fakat acısı ve sızısı nasıl da sahici. İhtiyarlamış çehremın gölgesinde bu lakırdılar çok mu eğreti durdu acaba? Eskimiş fotoğraflardaki hâlimden epey uzaklaştım. Bu sözler ancak fotoğraflardaki o genç kadının ağzında güzel dururdu sanki. Olsun, ziyanı yok. Ben yine aynı benim. Suretim aynada değışti bir tek. İçimdeki duman hâlâ tütüyor buram buram. Yeniden yakıp geçme vaktidir o yangından. “Bir yangının külünü, yeniden yakıp geçtim.” deme vaktidir.

89 Şubat'ının son cuması. Taşmescit Sokağı'nın başındayız. Yokuşu tutmuş yürüyoruz yağın karın üzerine. Evimiz üç sokak yukarıda. Evimiz. Hem en derin yaramız hem şifa ocağımız. Hem kabuğumuz hem ateşten esvabımız. Evimiz deyince ayrı bir sayfa açmak gerek deftere. Şimdilik bu bahsi kapatıyorum. Aklım Âfika'da zira. Yola çıktığımızdan beri yüzünden belli belirsiz bir korku gelip geçiyor sanki, hissediyorum.

-Ne'n var abla?

-Hiç, üşüdüm sade.

Öyle olsun dercesine kafamı sallıyorum. İkinci sokağın sonundayız, kaldı bir sokak, bir yokuş. Hava etlerimizi yere döküyor sanki, öyle soğuk. Birkaç soru daha soruyorum Âfika'ya ama gönülsüz cevapların ötesine geçmiyor hiçbir. Öyle olsun.



Bu fotoğraf Ankara sahaflarından alınmıştır.

Kız Mektebinin son sınıfındayız. Ablamla aramızda iki yaş var ama ben okula erken gönderilen o malum çocuk olduğum için aramızdaki iki senelik farkı kapatmışım çoktan. Seneye öğretmen çıkacağız ikimiz de Allah nasip ederse.

En iyi günlerimizmiş bu sessizlikler, karlı yokuşlar. Keşke Âfika hep böyle dalgın kalsaydı diyorum şimdi buradan bakınca. Okul dönüşlerimizdeki hâlleri o zamanlar içimi sıksa da aslında şükredeceğim bir vaziyetmiş. Âfika'nın hikâyesi şimdilerde huzurunu mumla aradığım bu yokuşlardan, bu okul çıkışlarından çok sonrasında başlayacakmış meğer.

İyi kızdır bizim Âfika. Canımdır her şeyden evvel. Ablamdır, öteki yarımındır. Kanım sanki onunkiyle beraber dolandır ruhumda. Oldum olası böyle hissettim hep. O ne düşündü ne hissetti bilmem ama bende vaziyet hep böyleydi. Kaşları benimkinden inceydi. Hani şu şiirlerde yay gibi dedikleri cinsten. Ela gözleri, aşağıya doğru akan ırmak gibi hafif kıvrılmış duran bir çerçevenin içinde oynayıp dururdu sanki. Saçları dalgalanmayı son anda akıl etmişçesine başından aşağıya doğru dümdüz inerken bir anda omuzlarında açılıp dalgalanıvermişti. Sol yanağındaki gamzesi, muntazam burnu ve kan kırmızı dudaklarıyla güzel olduğunun farkında olan her genç kadın gibiydi ablam da. İki senedir sol yanağına bir de Türkan Şoray beni kondururdu siyah kalemle. Ben bu kadar mı yakışırdı insana. Güzel kızdır bizim Âfika. Güzel olduğunun farkında olan her genç kadın gibi bir parça mağrur olsa da. Ondaki bir yenilginin izlerini silme

çabasıydı biraz da. Evvelden hissedilmiş bir yenilgi belki. Ne annem ne babam bilir hakikati. Bir ben bilirim, bir bana anlatır Âfika.

Kemal Ankara'ya gitti gideli bir dumanın içinde hapsolmüştü ablam. Bizim memlekete oldum olası burun kıvıran Kemal'in gözü hep Ankara'daydı. Kemal, ablamın hem ilk hem de son aşkıydı. Kitaplarda okuduğum aşklara benzetirdim onlarınkini. Öylesine saf öylesine gerçektir yaşadıkları. Aşka inancını kaybetmişleri bile yeniden yüreklendirirdi onlardaki sevgi. Kemal, ablamın çocukluk aşkıydı. Senelerdir birbirlerini severdi ikisi de. Kemal üniversite çağına gelinceye dek her şey yolundaydı. Âfika öğretmen çıkacaktı, Kemal ya babasının dükkânını devralacaktı ya da üniversiteye gidip mühendis olacaktı. Âfika'ya göre her şey yolundaydı. Ta ki Kemal Ankara'ya gidinceye dek. Ankara ablamın hayatını ortadan ikiye bölmüştü sanki. Artık yarımdaydı. Hayal kurmaktan bile yorulmuş gibiydi. Oldum olası Ankara'yı sevemedi. Ankara'nın bir uğursuzluk getireceğine inandı. Kemal'in kabına sığmayan mizacını, o dönemin karışıklığını ve Ankara'nın ölüm kokan nefesini düşününce haksız da sayılmazdı. Korku insanın içinde büyüdükçe bir son hazırlar akıl sessizce. İnsan farkında olsa da olmasa da o sonu bilir, o sona hazırlanır kendince. Âfika akıllı kızdı. Kendi sonunu en başından tahmin etmişti belki de.

Kemal'in Ankara'dan ölüm haberini aldığımız günden beri ne Âfika eskisi gibi ne de kara kışlar. Kemal ile Âfika'nın hikâyesi ömrümün en acı sayfası, geriye kalan bir çift ayakkabı en büyük kâbusumuz olacaktı meğer. Kemal, Afikâ'nın yegâne aşkıydı bu hayattaki. Uzun, kara yağız bir delikanlı deyip geçsem Kemal'e haksızlık etmiş olurum. Çünkü gören herkesi dönüp bir daha bakmaya mecbur kılan bir yüzü vardı. Kemikli suratı Yunan büstlerini hatırlatırdı insana. Çehresindeki muntazamlık insanı gerçekten şaşkına çevirecek cinstendi. Bir erkekte bunca güzellik olur mu? Olmuştu besbelli. Kalın bir o kadar da muntazam kaşları vardı. İri siyah gözleri, keskin burnu, genellikle kirli bıraktığı sakallarıyla Âfika gibi mağrurdu o da. İkisi birbirine ayna gibiydi sanki. Üniversite için Ankara'ya gittiği gün tren garında vedalaşmalarını hatırlıyorum. Babamlardan gizli, türlü bahanelerle evden çıktığımız o sabah... Ömrümde böyle hüznü sahne izlemedim ben. Olacakları o zamandan bilmiş de kaderine şimdiden ağılıyormuş gibi hıçkırarak Âfika'yı eve dönerken teselli edecek tek bir kelime bulamayışım... Üç sene böyle gözyaşı ile geçti. Tatil dönemlerinin sonu hep ağlamaklıydı bizde. Bütün ağlamalar, bütün gözyaşları en büyük son için bir provaymış sanki.

Kemal'in Ankara'dan ölüm haberini aldığımız günün sabahı, yine her zamanki gibi çıkmıştık evden Âfika ile. Kırk takla atıp türlü yalan söylemiştik babama. Âfika doğum günü hediyesi olarak bir çift ayakkabı almayı kafaya koymuştu Kemal'e. Büyük hanın içindeki Uygan Ayakkabı'nın vitrininde duran siyah kundurular istediği. İki ay para biriktirmişti, yemeden içmeden. Nihayet Kemal için kırmızı paketli bir kutunun içinde hazırdaydı işte ayakkabı. O an Âfika'nın yüzünü keşke resmedebilseydim. Veyahut bir kare olsun olsaydı elimde

o yüzün ölümsüzleştiği... Elimde sadece tozlu hatıralar var. Ne bir resim ne bir fotoğraf.

Rumman ablaya bıraktık paketi. Ne anneme ne babama izah edebilirdik çünkü bu ayakkabıları. Eve vardığımızda kapıyı açan annemin yüzü kireç gibiydi. Beyaz namaz örtüsünü alelacele sarındığı her hâlimden belliydi.

-Anne? Ne'n var?

-Cahide Hanımların oğlu Kemal...

Annem ağlıyor. Âfika taştan bir abide sanki.

-Dün, dün gece... Vurulmuş. Yandı kadıncağızın yüreği.

Koşar adım evden çıkan annemin ardından ben de ne olduğunu anlamakta bir süre tereddüt ettim. O an belki birkaç saniye sürdü belki birkaç yıl. Âfika taştan bir abide hâlâ.

-Kendine gel kardeşim! Âfika! Kurban olayım bir şey söyle bakma öyle!

...

-Âfika!

\*\*\*

Âfika uzun zaman hiçbirimizle konuşmadı. Kör bir karanlığın içinden sadece baktı sanki etrafında olup bitenlere. Hocalar, koca karılar, dualar, okunmuş sular nafileydi. Hâl böyle olunca bütün ahali anladı olanı biteni. Komşu oğluna bunca yas tutmak olacak şey mi? Âfika'nın Kemal'e sevdalandığı dilden dile dolaşmaya başladı mahallede. Eskiden olsa ödümüzü koparacak bu ihtimal şimdi hiçbirimizin umurunda bile değildi. Âfika'nın sırrının tek ortağı olan Rumman abla bile ulu orta bu sevdayı dillendirmekten çekinmez olmuştu. "Kader dedikleri böyle bir şey yavrimu. Kemal'i sevdiceğine çok gürdü ne yaparsın. Taş kesti kışçenin içi, iflah olur mu artık Allah baba bilir." diyordu Rumman komşu kadın eşiklerinde.

Bir gün Âfika divanda uzanırken birdenbire ayaklandı. Unuttuğu bir şeyi hatırlamış gibi bakıyordu yüzüme.

-N'oldun kardeşçeğim, bir şey mi istedin?

-Ayakkabılar... Rumman abla...

-Ne diyorsun Âfika, aklını başına sesle kurban olayım.

Hepten gitti buncağzın aklı dedim. Allah'ım, sen koru. Aklını mı yitirdi ablam? Ne ayakkabısı ne Rumman'ı, tövbeler olsun.

-Hatırlasana, son gün. Kemal'in öldüğü gün... Bir çift ayakkabı almıştım ona. Rumman'a bıraktık sonra haberi geldi Kemal'in. Unuttun mu?

Allah'ım sana şükürler olsun. Korkudan neredeyse dilim tutulacak aklım yerinden oynayacaktı. Doğru söylüyordu Âfika. Ama şimdi durup dururken bu bahis ne manaydı?

-O ayakkabıları istiyorum kardeşim. Benim için gidip alır mısın Rumman abladan.

-Alırım, alırım almasına da ne yapacaksın o ayakkabıları kurban olayım! Daha da canını yakma artık. Bakıp bakıp kötü olacaksın besbelli.

-Ne olur soru sorma kardeşim. Ayakkabıları getir sadece, olmaz mı?

-Olur, olur kardeşim. Sen nasıl istersen öyle olsun.

Kemal'in ölümü, Âfika'nın hâlleri derken bizim evin kural ve kaideleri de epey değişmişti. Eşikten bir adım dışarı atmak için babama ve anneme kırk yalan söyleyen ben şimdilerde sorgusuz sualsiz girip çıkıyordum eve. Bereket, yine öyle oldu. Koşar adım Rumman ablanın kapısına dayandım ben de.

-Abla nasılsın?

-Nasıl olayım kışçem oyun hamuru gibi başım. Hayrola ne geldin?

-Abla, hatırlarsın sana bir kutu bırakmıştık Kemal'in öldüğü gün.

-Bildim bildim. Ayakkabı kutusu.

-Evet abla, onu bana verir misin?

-Veririm vre veririm de nereden esti bu yel?

-Bilmiyorum abla. Âfika tek nefes isteyiverdi. Biliyorsun hâlini. İkiletemedim.

-Ah bilmem mi yavrımu. Soldu kuş gibi üreciği. Dur bekle, yüklüğe kaldırmıştım. Getireyim emen.

Âfika uzun zaman ayakkabılar koynunda her gece ağladı. Birkaç ay sürdü bu fasıl. Sonra bir sabah yüzünde bir umutla uyandı. Gören gözün fark edebileceği cinsten bir umuttu bu. Çaresiz insanlara dair bir umut. Umudun şarkısını en iyi çaresizler söyler zaten. "Bir rüya gördüm." dedi sadece gülümseyerek. Sonra aylardır kucağından indirmediği o ayakkabıları alıp dış kapının yanındaki ahşap dolaba koyuverdi. Umudu bu dolaptaydı sanki. Bir müddet anlayamadım olanı biteni ama kısa bir süre sonra çözüldü Âfika.

-Kemal'i gördüm rüyamda. Sana geri döneceğim, dedi başka bir surette. Ayakkabıları çıkar koynundan, koy dolaba. Bil ki o ayakkabıları ilk giyinen adamla evleneceksin. Bil ki o adamın içinde ben olacağım. Sabret ve bekle, dedi.

Beynimden vurulmuşsa döndüm ilkin. Başkası olsa belki kafa sallayıp geçer, Âfika'yı da ciddiye almazdı. Fakat gözlerinde öyle kudretli bir ışık vardı ki, söylediklerine bizzat inandığı aşikârdı. Tövbeler olsun, olacak iş miydi bu şimdi? Ah kardeşim dedim, sadece. Ah kardeşim.

Benim içimde Âfika'nın mücrim gibi titreyen istikbali için dehşet bir korku vardı. Bu korkunun koynunda aylar ayları kovaladı Ramazan Bayramı geldi çattı. Bayramın ikinci günüydü. Topal İsmet her sene olduğu gibi babamın elini öpmeye, hayır duasını almaya en çok da bayram harçlığını cebine indirmeye yine bizim eve gelmişti. Yanında da Deli Oğuz dedikleri oğlu vardı. Deli Oğuz 23 yaşında aklını çocukken geçirdiği bir havaleden sonra topyekûn yitirmiş bir oğlandı. Bütün mahallede nam salmıştı deliliği ile. Her mahallenin bir delisi vardır. Her mahallenin bu deli hakkı için sakladığı bir parça sabrı ve merhameti de beraberinde saklıdır üstelik. Bizimki de öyleydi. Garibana zaten Allah vurmuş, elden ne gelirdi. Topal İsmet babama bütün serenadını yapıp bitirdikten sonra babam elini cebine götürdü her bayram yaptığı gibi. Topal'a harçlığını verdi ve ayaklandı bütün oda ahalisi. Annem oğlu ve Topal'ı geçirmek için sofadan kapıya doğru yürürken oğlanın çoraplarının ıslak olduğunu fark etti.

-İsmet, buncağzın ayakları hep ıslak, görmez misin?

-Görürüm yenge, görürüm de alamadım işte.

-Dur bakayım, vardır bizde fazladan bir çift olmaz öyle, yazık fukaraya.

Sofadan dış kapıya doğru annemin seyahati bana sanki bin yıl gibi geldi o an. İçimden "Lütfen anne, lütfen yapma!" diye korkuyla dua ederken Âfika ile göz göze geldik. Onun yüzünde korkudan eser yoktu. Şaşılacak şeydi doğrusu. Belki de unuttu dedim. Belki de geçti o rüyanın tesiri. Rabbim, lütfen öyle olsun. Nihayetinde korktuğum başıma geldi ve annem Kemal'in ayakkabılarını Deli Oğuz'un kucağına bırakıverdi. Ganimet bulmuş gibi sevinen Oğuz bir çırpıda ayakkabıları ayaklarına geçirdi. Afika'nın yüzünde bugün hâlâ hatırladıkça içimi ürperten o gülümseme asılı kalmış duruyordu.

\*\*\*

Olacak oldu nihayetinde. Korkmak biraz da beklemektir korkulanı derler. Âfika'nın deliliği dillerden dillere bir masal oldu. Herkes "Âfika delirmiş." diyor. "Âfika delirmiş." Olanı biteni babamdan saklamak artık imkânsız olmuştu. Yerden yere vuruyordu kendini Âfika. Oğuz'a varacağım diye. Bu amansız arzu ile kendini eritip bitirdi. Babam ilkin hiddetle karşı çıktı elbette. Annem desen iki gözü iki çeşme ağlayıp duruyordu. Âfika'nın canına kıyma teşebbüsleri, ele avuca sığmayan hâlleriyile tam altı ay geçirdik. Kâbus gibi bir altı ay. Nihayetinde babamın da canına tak etti bunca delilik. "Ne hâli varsa görsün, çağırın Topal'ı." dedi. Bunca deliliği mahalleliyle beraber Topal da işitmişti elbet. Utana sıkıla eşikten içeri girdi bir gün Topal İsmet. Hâli izaha ne hacet! O da biliyordu her şeyi herkes gibi.

-Beyim, köye götüreyim kızı, benim şehirde ev açacak hâlim vaktim yok, bilirsin. Köyde derme çatma da olsa bir evim vardır. Feda olsun yavrulara, gitsin kursunlar yuvalarını. Ne dersin?

---

Babam istese pekâlâ bir ev açabilirdi Âfika'ya bizim konağın yakınlarında. Fakat öfkesi her şeyin üstündeydi. Belki de bir umut, Âfika'nın burnu sürtsün, gerisin geri gelsin diye gücünü kullanmadı. Kabul etti Topal'ın isteğini. Benim dünyam başıma yıkılırken babam yüzünden en ufak bir tereddüt geçirmeden Topal'a elini öptürdü.

Cenazeden farksız bir düğün dernek kuruldu konağın bahçesinde. Yüzu gülen bir tek Âfika... Deli Oğuz olandan bitenden bihaber, etrafa bakıyordu şaşkın şaşkın. Nikâh kıyıldı, mahalleliye yemekler dağıtıldı. Düğün düğündür diyen herkes sanki bizim inadımıza çalgı çengiye eşlik edip göbekler attı. Elimi sıkı sıkı tutan Rumman ablayla beraber saatlerce ağladık. Âfika'nın deliliği ayyuka çıkmıştı. Yüzündeki mutluluk hepimizi korkutuyordu. Ah Âfika... Ah kardeşim!

Düğünden iki gün sonra tren garındaydık. Âfika'nın birkaç parça eşyası, göz yaşları ile içini doldurduğumuz ceviz sandığı ve kırmızı bavulu için babam bir araba tutmuştu gara kadar. Ömrümün en acı sayfasıydı okuduğum. Okurken bilmiyordum. Bilseydim tek bir harfine ilişirmeden gözlerimi koparıp atardım o sayfayı defterimden. Hep böyle olur. Dış ağrısı gibidir kalbin ağrısı da. Sonradan vurur başa. Sonradan gelir sızısı en derinden. Benimki de o türdendi. Bir meçhule uğurluyordum Âfika'yı ellerimle. Sabahlara kadar dil döktüm son günün gecesinde bile ama nafiye. Topal İsmet'in arkadaşları eşyaları yük vagonuna indiriyordu. Oğuz yine her şeyden bihaber etrafa bakıyordu. Zaman sanki benim inadıma daha bir hızlı işliyordu. Böyle mi olacaktı son seferimiz diye iç çeke çeke ağlıyordum. Nihayetinde bindirdik Âfika ile Oğuz'u trene. Ardından salladığım elim nasıl da ağır geliyordu canıma. Gidiyordu Âfika. "Heyhat!" dedim o an içimden.

-Heyhat... Bir daha Şirin'i görür mü Ferhat?